

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Redazione ed amministrazione
Piazza Adamich.

Előfizetési ár — Associazione:
Egy évre Per 1 anno 6.— frt
Félévre » 6 mesi 3.— »
Negyedévre » 3 » 1.50 »
2 órára » 2 » 1.— »
Külföldre 1 évre . . . Per l'estero 8.— »

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyitlerek:
Ölvetetnek árszabály szerint a kiadó
hivatalban, (Piazza Adamich).

Továbbá és kizárólag:
Goldberger A. V. hirdetési irodá-
ában Budapest, Váci-utca, Oppelk
B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si assu-
mono nell'ufficio di spedizione in Fiume
Piazza Adamich.

1889 Február 3

Megjelenik minden vasárnap

3 Febbrajo 1889

A nemzet gyásza.

Rudolf trónörökös lesújtó halálhíre e hó 30-kán esti fél öt órákor érkezett meg a kikötő városba. — A nap folyamán már a déli óráktól kezdve nyugtalanító hírek keríttek városunkban. — A bekövetkezett és mélyen megrendítő csapásra azonban senki sem volt elkészülve. — A megérkezett halálhír leírhatatlanul fájdalmas benyomást keltett közönségünk körében. — Fiume városa odaadó szeretettel ragaszkodott Magyarországhoz, leendő királyának személyéhez, és hatványozottan viszonzta a nagylelkű királyfinak előszeretett és rokonszenvét, melynek a dicső boldogult a magyar kikötő város iránt oly sokszor adta magasztos tanujelét. — Sokszor fordult meg partvidékeinken, ismerték leendő alattvalói. — Ez ismeret, mélyebb, természetesebb és maradandóvá tette nálunk ama szeretetet, és ragaszkodást, mely a birodalom minden polgára a dicső királyi iránt viseltetett. — Még csak nem is régen itt járt közöttünk; sugár deli ternetét, mely tiszteletet parancsolt, még előttünk látjuk lebegni s még érezzük jóságos szellemmel telt tekintetének varázsát! A kikötő város mely a felséges királyi atyának nyerte legfőbb újja teremtőjét, a sokat ígérő királyi sarjdedében már előre látta fölragyogni a fényt, me-

A „Fiume“ tárczája

A trónörökös első látogatása Fiumében.

1877 szept. 4.

Viharos volt Europa fölött láthatár, midőn az ifjú trónörökös először fordult meg a kikötő városban. Alig tizenkilenc éves volt, ifjú életének nyíló tavaszán, telve egy fényes jövőnek leggyönyörűbb álmaival . . .

Pompás őszi idő verőfénye csillogott az Adria vizén, midőn 1877-ben szeptember 4-kén dalmáciai diadalszerű körútjából visszatérve először jelent meg a magyar királyi a kikötő városban. Nagy volt a lakosság öröme, hogy színről színré láthatja leendő uralkodóját. — A város polgármestere Ciotta János állt már akkor a hazafias város élén, s midőn a nyilvános falragaszok tudul adták Fiume lakosságának a trónörökös megérkezését, csak fokozódott a lelkesedés.

Az ünnepélyek sorrendjét nagy gondal és áldozatkészséggel állították össze az ügy élén álló férfiak. — A trónörökös megérkezésének hírére a és közel

lyet a nagy szellemi tulajdonságokkal megáldott trónörökös a szeretett kikötő városra, majdan az uralkodás jövődő napjaiban kiterjesztett volna!

A nép szeretetéhez erősen hozzá volt forrva e remény, mely ma megszűnt, hogy a városnak jó lelkű népe át legyen a reménytelen szeretet fájdalmainak.

A „leghibebb város“, a „fidelissima urbs“, sehogyan sem tudta elhinni a rettentő valóságot. — A reménynek utolsó foszlányai azonban eltűntek ama szomorú látványra, melyet másnap a kikötőben horgonyozó hajók, a középkülső, s az egyes lakóházak gyásza nyújtott.

Az ünnepélyes csend, mely az első nap izgalmaival fölvaltotta, kifejezője a mély gyásznak, a benső fájdalomnak, melyet a kikötő a város társadalmi átérez. A fájdalom sokáig fogja érezetni erejét, és ha egykor csillapulni fog, még a késő jövődében is meg-megszádul szívünkben egy titkos érzés, mely a magasztos gondolkodású királyi gyászos esetét őszintén sajnálja és siratja.

A Rudolf trónörökös halálhíre követő napon, vagyis január hó 31-kén gyászt öltött városunk. A kikötőben horgonyzó bel- és külföldi hajók a gyász jeléül félútra bocsátották le lobogóikat; ugyanígy jartak el a külföldi hatalmak fiúmei képviselői. — A középkülső, ú. m. a kormányzó palotán, a tengerészeti hatóság palotáján, a municipium épületén, a tanintézeteken, s egyéb nyil-

távol vidékekről nagyszámban tödultak a idegenek a városba.

A trónörökös szeptember 5-kén dél után fél öt órákor érkezett a „Miramar“ yachthajón. — A megérkezés előtt a városi zenekar lelkes közönség kíséretében járta be az utcákat, s ezután az Adamich melon helyezkedett el. Úgy a molo, mint a közelében és a tengerpart mentén fekvő házak pazarul voltak föl díszítve. — Alig lépett a „Miramar“ kikötőbe, a föllobogóztott esónak b láthatlan tömege vette körül a trónörökös hajóját, szünni nem akaró *evvivallo*, és *éljenek*kel üdvözölve az ifjú fejedelmi sarj.

A csónakok között voltak a város előkelőinek gazdagon díszített járművei. Ezek egyikén foglalt helyet gróf Szapary Géza Fiume s a tengerpart akkori kormányzója. Üdvözlésre siettek még Ciotta János polgármester, a municipium két alelnöke: *Francois* János lovag, és *Thierry* Frigyes lovag, Dr. *Valentsits* Antal és *Cinelli* Hektor ministeri tanácsok, *Fodorczy* A., Fiume megyefőispánja, *Possilocius* zeng-modrusi püspök stb.

Gróf Szapary Géza kormányzó első-

város épületeken szintén öt lengett a mély gyász jeléül a lebecsített lobogó.

A gróf Zichy Ágost kormányzóánál január hó 30-kára tervezett fényes estélyre az előkészületek meg voltak téve. A megérkezett gyász hír folytán az estély természetesen elmaradt. A halálhír követő napon gróf Zichy Ágost kormányzóánál ívek tettek ki, melyeken a város lakói név aláírásaikkal fejezhették meg részvételüket a nemzetet oly súlyosan érintett csapás fölött. Lapunk zárta a kitett ívekre a polgárság nagy számban jegyezte be nevét.

A városi képviselőtestületnek, e hó 1-én délutáni öt órára tervezett közgyűlése helyett Ciotta, polgármester ugyanaz nap déli 12 órára rendkívüli közgyűlést hívott egybe, hogy a nemzet gyászát a város atyjának tudomására juttassa. — A városi képviselők nagy számban jelentek meg mély részvételük jeléül. — Az ülés megnyitása után Ciotta polgármester rövid de meghatározó beszédben közölte a képviselőtestülettel a megrendítő eseményt.

A képviselőtestület tagjai mélyen meghatva és fölálva hallgatták meg az elnök szavait, s mély részvételükkel a jegyzőkönyvbe történt beiktatása után, elhatározták, hogy a szomorú esemény alkalmára a szükséges intézkedések megtételét az elnökségre bízzák.

Az elnök indítványa folytán határozattá lett, hogy a városi képviselőtestület tagjai testületileg fognak gróf Zichy Ágost kormányzóánál megjelenni, s főképp hogy a város részvételét az elhunyt trónörökös fenséges özvegyéhez, *Szefánia* főhercegnőhöz eljuttassa. — Az ülés befejezése után a városi képviselők megjelentek meg Ciotta polgármester ve-

nek lépett a „Miramar“ födélzetére, s lelkes szavakkal üdvözölte őt a magyar vizeken. — A trónörökös, ki a fölötté lelkes fogadtatás mélyen meghatótt, megindult hangon válaszolt a kormányzó a város előkelőségeit.

Mialatt a trónörökös as üdvözlőteket fogadta, a zenekar az Adamich melon himnust játszott a beláthatlan nagyszámú közönség *éljenek* és *evvivallo* által kísérve. Az ifjú királyi öt órákor lépett a partra, s gróf Szapary Géza kormányzó diszkoecijába szállott. Balján szárnysegéde *Joly* fregatt kapitány, szemben vele pedig a volt kormányzó foglalt helyet.

Alig indult el az Adamich molóról a diszfogot ismét fölhangzott a közönség éljenriadása; a molóról a trónörökösöt v Corson át és a Fiumara csatorna mentén a néptömeg szünni nem akaró lelkesedése kísérte, mely folytatását nyerte akkor is midőn az ifjú királyi a Fiumara hidján áthaladva, a horvát területre ért.

Susakról a Tersattora rándult föl, hol megtekintette a Frangepánok ősi várát, miközben nem egy ízben elragadtatva adott kifejezést a gyönyörű lát-

zetése alatt gróf Zichy Ágost kormányzóánál, ki a képviselőtestület kifejezett ohajtásának megfelelőleg közölte ő felségével a királylyal és a királyasszony ő felségével a városi tanács és a város közönségének mély részvételt. — Mintán még gróf Zichy Ágost kormányzó megadott szavakban adott kifejezést az uralkodó családot ért nagy csapás fölött, a képviselő testület tagjai elhagyták a palotát.

Ugyancsak e közgyűlésen elhatározták, hogy a város az elhunyt trónörökös ravatalára koszorút helyez, s hogy lelki üdvéért a székesegyházban ünnepélyes gyász isteni tisztelet fog tartatni, melyre a helybeli hatóságok és testületek meghívatni fognak stb.

Mit szólnak Fiume forgalmi képességéről?

Nem új dolog, hogy a magyar kikötőváros behozatali forgalma nem áll arányban ama, mondhatni máris aránylag nagy kiterjedésű kivitelű forgalommal, mely Fiumén át veszi útját a világtengerek külföldi kikötőibe. — Rea mutattunk az e tekintetben föltűnő aránytalanságra már nem egy ízben, a nélkül, hogy ne fejeztük volna kireményünket, hogy eme, tényleg kedvezőtlen viszonyok idővel megszüntethetők ne lennének. — Hozzá kötöttük e közzváromlásnak beteljesedését egy oly időszakhoz, melyben Fiume nemcsak mint *transito* város fog szerepelni a kül tengeri kereskedelmi forgalomban, ha-

vány fölött, mely a Tersatto magaslatáról eléje tárult. — A barátok híres bucsujáró templomában nagy érdeklődéssel szemlélték az érdekes fogadalmi képeket, melyek a viharokkal küzdő hajókat oly szörnyű jelenetekkel tárják a szemlélő elé.

A tersattói látogatás után, mely két óráig tartott, a trónörökös visszatért Fiuméba, hol a kormányzó palotába szállott.

A tiszteletére rendezett fényes kivilágítást az esti órákban keletkezett szél jó részben megghusította. Annál fényesebb volt azonban a színházban tartott diszlocádás, mely alkaiommal a trónörökös gróf Szapary kormányzóval ennek páholyában foglalt helyet. A páholyba érkeve a közönség fölemlekedett helyéről a zenekar pedig a himnust intonálta. — Midőn a sikerült előadás után a trónörökös eltávozott lelkes éljenzések kísérték az Adamich molóig, hol ismét hajóra szállott.

Másnap a város valamint a kikötő ünnepi színt öltött. A trónörökös Bombelles fődvármeester kíséretében fél kilenc órákor szállott az Adamich molón partra, hol gróf Szapary Géza, Ciotta

nem mint kiválóan tengeri kereskedelmi város fog érvényre jutni.

"1888. évi magyarországi üzletmenetéről" a Pester Lloyd nem régiben megjelent egyik közleményében éleken utal e körülményre, egyúttal rámutat a magyar kikötő városnak csekély forgalmi képességére.

"Az ottani forgalom emelkedéséről, mondja az említett közlemény - minden hóban jutnak el hozzánk tudósítások. Ha azonban e számadatokat megvizsgáljuk, melyekből a forgalomnak aránylagos fejlődésétényleg konstatálhatjuk is, önkénytelenül mely aggodalom fog el bennünket azoknak csekély terjedelméről. Összehasonlításokba habár másod vagy harmadrangú kikötőnkkel sem mernénk bocsátkozni. Midőn azonban Magyarország, csupán a tisztá buza termelési föbbletéből kilencz millió méter mázsát nélkülözhet és értékesíthet, midőn huzamosabb időn át a gabonaforgalom Budapesten hetenként hetven ezer tonnára rúg, s ha ily esztendőben Fiumének teljesítménye az egész kiviteli idej alatt, vagyis augusztus hó elejétől december hó végeig, csupán 49.000 méter mázsalisztból, és 43.700 m. mázsa búzából, és csak 27.000 tonna-árpából állott, úgy nem csoda, ha meglepetve kérdezzük önmagunktól, vajjon arányban áll-e az ily eredmény, mindama költséges és sok millióba kerülő befektetésekkel, melyeket Fiume fejlesztésére fordítottunk?"

Hogy állam és a kormány nem okai a bajnak, arról a befektetések nagysága világosan kezeskedik. Nézetünk szerint a bajnak oka ama körülményben rejlik, hogy mindaddig csak mint tengeri kereskedelmi közvetítő, mint szállító pont érvényesíthette magát Fiume, s mely ily Magyarországra nézve ugyan annyit, vagyha a ridég a számadatokat vesszük figyelembe,

még kevesebbet teljesít, mint a dunai közvetítő város Passau! A különbség csak annyi, hogy míg Passauban a magyar termények a hajót vasutal cserélik föl, addig Fiumében ennek ellenkezője történik.

A „legnagyobb magyar“ bizonyára nem így értelmezte a „tengerre magyar“ eszmét, melyért az ország oly nagy terheket vállalt magára, s melyre a kormány annyi sok gondot fordít; a cél bizonyára az volt, hogy Fiuméből tengeri kereskedelmi várost teremtsünk, melynek földadata a magyar termények értékesítése, s a magyarországi szükséglet fedezés körül a kezdeményező tetterejével közreműködni.

Mindaddig míg Fiume csupán a kicsinyes refectia hajhászataknak piacza, hol az egyes engedélyezett nagy kedvezmények, lesznek előnyökkel detailizozhatók, mindaddig nem fogja a magyar kikötő város betölteni hivatását.

Fiumében már el van készítve a keret, melyet a magyar kereskedelmi világ tetterejével szorgalmával és vállalkozási szellemével kiegészíteni köteles. Nem a forgalom ama összege, mely a forgalmi eszközök közvetítése útján elértetik, hanem egy oly kiterjedt forgalom, melyet Fiume kereskedelme önmagában véve képes fölmutatni, az áruk ama mennyisége, melyet a maga a város mint kereskedelmi pont önállóan beszerz és továbbít, képezheti a magyar tengeri kereskedelem fejlődésének és fölvirágzásának valódi mértékét. — Erről azonban nincsenek adatok, s ki tudja, lehetne-e ilyeneket előteremteni!*)

*) Jó példával jár elő e tekintetben a Ružić és társai cég, mely ép a fenti közlemény intencziójának megfelelően működik, s adatait a cég múlt évi áruforgalmáról, fölcsillításunkra készséggel bocsátotta rendelkezésünkre. Lásd a Fiume a világ kereskedelmében című közleményünket. Szerk.

polgármester, Valentini minisiteri tanácsos fogadták. A közönség ezúttal nagy lelkesedéssel fogadta a fiatal trónörökösöt, ki kíséretével a Deákconson áthaladva, a cs. és kir. hadi tengerészeti akadémiát látogatta meg, innét pedig a torpedó gyár megtekintésére indult.

A délelőtti kirándulásból d. u. egy órák tört viasza a trónörökös a „Miramar“ yachtra, melynek födélzetén d. u. két órák diszebéd volt a város notabilitásainak részvevése mellett. Délután négy órák kirándulás volt Martinschizzába. A „Miramar“ yachtot, melyen a trónörökös volt, a tengerészeti hatóság „Deli“ gőzöse követte, födélzetén mindazokkal, kik a trónörökösönél tartott diszebédén résztvettek. A „Deli“ gőzhajó nyomában a „Malta“ nevű Lloyd-gőzös haladt, s födélzetén a fiumei társadalom színe java foglalt helyet a városi zenekarral. — A hajók indulását a közönség szünni nem akaró éljenzése követte. Martinschizzában partra szállott a trónörökös, s megtekintette a vesztgázart, valamint a kikötő építészeti vállalat által abban az időben művelt nagyszerű kőbányát. — Majd ismét hajóra szállott, hogy a közvetlenül szomszédos zarkovói bányában történő sziklarobbanásnak szemtanuja legyen. A „Miramar“ hadi yacht, a „Deli“ és „Malta“ gőzösségekkel a tengerpart mentén, a parttól bizonyos távolságban foglalt helyet, s midőn a 4000 kilogramm dinamittal megtöltött akna fölrobbant, hegy völgy viszhangzott a dörgéstől, melybe az ezekre

rágó közönség lelkesült üdvözlése vegyült.

Innét Buccari felé haladt a „Miramar“, kísérv a „Deli“ gőzösséggel, míg a „Malta“ Lloyd-gőzössé visszatért Fiuméba.

Esti kilencz óra tájban lecsendesedett szél, s a fényesen kivilágított kikötőben oly nagyszerű ünnepély folyt le, mely úgy szólva egyedül áll a maga nemében. — A rakpartok és mólók a görög tüzek fényében úsztak, a kikötőben horgonyozott hajók kivilágítása csak emelte a tündéri kép fényét. — A lampionokkal kivilágított csónakok százai kísérik a ragyogó fényben uszó se célra készült járművet, melyen a zenekar foglalt helyet. — Alig van toll, mely a lelkesedést leírhatná, melyel trónörökösöt üdvözöltek midőn a fényes járművek száza a „Miramar“ hadiyacht közelébe értek. A trónörökös kíséretével és a város előkelőiről a délelőtti gyönyörködtek a szemképrázható látványban. — A városi zenekar hangjaira viszhangként felelt a hadi tengerészeti zenekar a „Miramar“ födélzetéről; a színes tüzek ezrei villantak meg a kikötő fölött, s közbe-közbe fölhangzott minden oldalról az éljen és az evviva.

A trónörökös mélyen meg volt hatva, s megindulása még jobban észrevehető volt midőn a lelkes fogadtatásért kötetlenül fejezte ki gróf Szapáry kormányzónak, és Ciotta polgármesternek.

Az ünnepély alatt a trónörökös maga is egy csónakba szállott, s a nép közé

Mindaddig azonban, míg e most jelzett irányban haladást nem mutathatunk föl, mindaddig Fiume csak is a jogosult reményekhez kötött várakozás marad, a nélkül, hogy ezek megvalósulására, mihamarább kilátásaink lehetnének.

Magyar tengeri gőzhajózási vállalatok áruforgalma.

A fiume-pólai gőzhajózatok.

A fiumei pólai gőzhajózatok az 1888 évi december hóban a következő áruforgalmat közvetítették:

Kivitel Fiuméből: Moschenizza 30 m. m., Berseez 5, Rabaz 13, Cherso 339, Pola 1755, összesen 2142 m. mázsa.

Behozatal Fiuméba: Chersoból 71 m. mázsa, Pola 151, összesen 222 m. m. Az összes áruforgalom 2365 m. m. tett ki.

A személy forgalom összesen 799 u. tashból állott.

A fiume-pólai járatok összes áruforgalma az 1888 évben 20.308 m. mázsát az 1887-évben pedig 11885 m. mázsát tett ki, vagy is 8423 m. mázsával kevesebbet, mint az elmúlt évben.

Az „Adria“ magyar tengeri gőzhajózási társulat áruforgalma.

Az Adria magyar tengeri gőzhajózási társulat hajói a múlt évi december hóban a következő áruforgalmat közvetítették:

Kivitel

A nyugot-európai kikötőkbe: Barba 8 m. mázsa, 50 köbm., Gibraltar 416, Lissabon 8143, Bordeaux 10103 m. m., 934 köbm., Roten 16298 m. m., 150 köbm., Rotterdam 22709 m. m., London 11741 m. m., Liverpool 11351 m. m., 25 köbm., Glasgow 30444 m. m., 255 köbm., Leith 21997 m. m., Hull 2240 m. m., 6 köbm., Grimsby 3445, Newport 11483 m. m., Bristol 2317 m. mázsa.

A délamerikai kikötőkbe: Pernambuco 3996 m. m., Bahia 1395, Rio 15638, Santos 855, egyéb délamerikai kikötőkbe 664 m. mázsa.

Összes kivitel 175640 m. mázsa és 421 köbm. áru.

vegyült, hol szünni nem akaró ováció tárgya volt. — A feledhetlen ünnepély csak késő éjjel ért véget.

Harmad napon vagyis szeptember 7-kén ismét partra szállott a trónörökös, s az Adamich molon a városi zenekar, és a népek ismetellen megújuló lelkesedése fogadta. Ez alkalommal megtekintette a nagyszerű kikötő építészeti munkálatokat, melyek fölötté leköttették figyelmét. — Ugyanez alkalommal a tengerészeti hatóság helyiségeit is megtekintte. A trónörökös, ki ez alkalommal tüzezeredesi egyenruhában volt, kevéssel 11 óra előtt tört vissza a „Miramar“ födélzetére, s miután még Szapáry kormányzó és Ciotta polgármester bucsutisz telgését fogadta, a „Miramar“ hadi yacht a városi zenekar hangjai és a nép ünnepelése mellett távozott el Pola felé...

Igy folyt le a trónörökös első látogatása a kikötő városban... az ekkor fölébredt reményeket összetörte néhány nap előtt történt borzasztó katasztrófa.

Az első látogatás óta gyakrabban fordult meg nálunk a gyászos véget ért királyfi. Nem fogjak elmulasztani följegyezni lapunk legközelebbi számában ez érdekes adatokat, melyek részben hivatalosan megörökíteni mindama érdekes emlékeket, melyek az elhunyt trónörökös, az általa oly kiválóan szeretett magyar kikötő városához kötődtek.

Folyt. köv.

Behozatal

A behozatal a nyugot-európai és a délamerikai kikötőkől ugyancsak a múlt évi december hóban a következőleg oszlik meg.

Londonból 54 m. m., Liverpoolból 1108, m. m., Hullból 1124, Newcastleból 1218, Rio de Janeiro 870 m. mázsa.

Összesen 15336 m. mázsa. Sajnosan kell még folyton konstatalnunk ama körülményt, hogy a míg a kiviteli forgalom kedvező viszonyoknak örvend, addig a behozatal még folyton alig figyelemre méltó mennyiséget tesz ki.

A Fiume és Velence közt közt közlekedő gőzhajózási vállalat.

A Fiume és Velence közt közlekedő gőzhajózási vállalat hajói az 1888. december hóban illetőleg az 1888 évben a következő áruforgalmat közvetítették:

Fiuméből kivitelt: Baza 191.080 kg. puhafa 30.500, seprűnyél 1.700, esztergapad 145, cserkivonat 864, surlapapír 25, hal 900, árpa 120.947, aszaltszilva 54.680, bor 268.276, ásványvíz 16.893, bútor hajlított fából 2.085, timsó 10.187, beszórt bürök 165, száritott bürök 77, keményítő 25.412, tengeri (cinquantin) 20.314 donga 1.200, sör 5.110, fagygyú 51.106, keményfa 3.500 kg.

Fiuméba behozatott: Bor 13.383 kg., seprő 2.045, üres zsákok 110, faolaj 2.319, ezet 42, ricinus-olaj 2.458, rizs 22.000, gyógyfüvek 1.336, tőkehal 4.906, üvegárú 147, zöldség 910, gyékény 7500, hering 1.905, beszórt bürök 7.140, bürök 2.784, üres hordók 2.810 kg.

A Fiume-Velence között közlekedő gőzhajózatok 1888. évi áruforgalma a kivitelnél 7.637.447, a behozatalnál pedig 675.398 kgmot tett ki. Az 1888. évi 83.129.46 métermázsányi áruforgalom az 1887. év áruforgalmával szemben 28.313.31 métermázsával csökkent.

Az „Anchor Line“ angol gőzhajózási társulat áruforgalma 1888-ban.

A Fiume és a newyorki közt közt az állam által is segélyezett „Anchor Line“ gőzhajózási vállalat, a múlt év óta tartó fű rendes járatokat. E járatok folytán a kiviteli fiumei kikötőből Newyorkba elég élénk lendületnek indult.

A múlt évben összesen tizenegy „Anchor Line“-féle gőzös rakodott Fiumében, melyek által az egyes árukból a következő mennyiség vitetett ki:

Szilva 69.916 m. m., bab 34.275, cellulose 2249, füvek és falevek 1379, árpa 200, ásványvíz 25577, keményítő 54, bor 1737, cognac 7, maraschino 30, szilvörütm 28, repce 1.092, bab 54, fém-áru 2, majolika 4, köles 100, enye 4, befűt 100, terpentín 7, magnésit 205, bür 6, rovarciróg 60, összesen 114.075 m. mázsa.

Fiume a világkereskedelemben.

A „Ružić és társai“ cég tulajdonsága.

Nem egy ízben, és nem egy oldalról hangzott föl már és hangzik folytonosan a panasz, hogy Fiume az állam által eszközölt nagy mértékű befektetések dacára, inkább csak mint közvetítő foglalt helyet a hazai kiviteli kereskedelemben. Ily körülmények között készséggel adunk helyet, minden oly közleménynek, melynek adatai a kikötő város tengeri kereskedelmi jellegét is kidomborítják.

A „Ružić és társai“ cég, mint azt lapunk múlt számában már említettük, e tekintetben rövid működése alatt figyelemre méltó eredményeket ért el s a hazai áruk nem egy nemét juttatta már a legvárobbi kelti piacokra. E cégnek az 1888 évben Fiuméből és Triest-

ből a kelet felé irányított áruforgalmát a következőkben közöljük:

Kivitétel Fiumén át.

Adenbe (Arabia) bor 16.000 kg., liszt 3000 czukor 2000, olaj 300, whisky 4500, cognac 474, fűrés 75, gyertya 90, curacao 75, porcellán 680, sör 1000, maraskino 50 kgm. — Ez áruk kivitele az osztrák-magyar Lloyd gőzhajón történt.

Hodeidah (Arabia) ugyancsak az osztrák magyar Lloydgőzhajókon kivitelt: bor 8500, sör 3750, porcellán 7170, cipők 72, butor 580, üvegáru 275, kézműáru 60, czukor 2000, lámpák 220, papír 1500, szivarkapapír 350 kgm.

Mozambique (Kelet-Afrika), kivitel az o. m. Lloydgőzhajókon: bor 1800 kg, lámpák 220 cement 2700, olaj 250, szirup 500, porcellán 1530 kg.

Bombay (Kelet-India) o. m. Lloydgőzhajókon: cement 7500, vaszkövek 1550, olaj 250, tésztanemfék 500, szirup 300, porcellán 1190, cognac 475 kg.

Samarang (Java sziget) Lloydgőzhajókon: liszt 13000 kg., bor 750, whisky 250, olaj 250, kgm.

Soerabaja (Java) o. m. Lloydgőzhajókon: liszt 11500, bor 50 kgm.

Battavia (Java) o. m. Lloydgőzhajókon: liszt 15000, bor 750 kgm.

Macassar (Celebes sziget) o. m. Lloydgőzhajókon: liszt 5000, bor 1100 kgm.

Singapore (Kelet-India) o. m. Lloydgőzhajókon: bor 1500 kgm.

Massauah (Abesszinia) o. m. Lloydgőzhajókon: bor 10450 kgm.

Calcutta (Kelet-India) o. m. Lloydgőzhajókon: bor 500, whisky 500, olaj 400 kgm.

Penang (Straits Settlement) o. m. Lloydgőzhajókon: bor 500 kgm.

Bandjermassin (Borneo sziget) o. m. Lloydgőzhajókon: liszt 1500, bor 500 kgm.

Cheribon (Java) o. m. Lloydgőzhajókon: liszt 1500 kgm.

Padang (Sumatra sziget) o. m. Lloydgőzhajókon: bor 9000 kgm.

Mauritius (Kelet-Afrika) angol gőzöskön: bor 900, olaj 125, szirup 125, ezet 200 kgm.

Muscat (Arabia) o. m. Lloydgőzhajókon: szirup 250, olaj 250, porcellán 340 kgm.

Tamatave (Madagascar sziget) o. m. Lloydgőzhajókon: bor 1210 kgm.

Tripolis (Egiptom) o. m. Lloydgőzhajókon: bórók 240 kgm.

Bushire (Persia) o. m. Lloydgőzhajókon: czukor 24000 kgm.

Suakin (Szudán) o. m. Lloydgőzhajókon: bor 425, olaj 125, ezet 290 kgm.

Montenegro o. m. Lloydgőzhajókon bórók 52 kgm.

London (Anglia) angol gőzhajókon: bor 3400, bórók 208, maraskino 100 kgm.

Velenze (Olaszország) angol gőzhajó; szegfűszeg 315 kgm.

Lüttich (Németország) angol gőzhajókon: kaucsuk 3400, bor 4550, olaj 901 kgm.

Zanzibar (Kelet-Afrika) o. m. Lloydgőzhajókon: kőedényárak 43470, üvegáru 2466, porcellánárak 27800, tűzmentes szekrények 44960, vasbutorok 883, érezárak 850, gyufák 8233, papír 1050, kölni víz 1400, bórondók 125, dohány 1265, liszt 25000, czukor 19380, szirup 9200, fegyverek 27900, revolverek 2200, lőszerek 10500, cipők 1360, kézműáru 510, bórók 33450, fezek 150, ezet 12600, whisky 1250 olaj 2750, kén 4680, tésztanemfék 5700, szappan 400, bórók 525, ásványvíz 300, tinta 400, cement 10500, hangszerek 50, evőeszközök 150, bórók 16 kgm.

Kivitétel Trieszttén át.

Zanzibar (Kelet-Afrika) o. m. Lloydgőzhajókon: porcellán 6540 kg., sör 41200, czukor 2000, lőszér 400, fezek 150, érezárak 300, pezsgőbor 500, kölni víz 1000, gyógyszerék 25 kgm.

Az összes kivitétel Trieszttén át 52115 kgm., 8782 forint értékben.

Úgy értesülünk, hogy a cég már a legközelebbi jövőben *Madagascar* szigetének valamint *Persidán* is szándékozik ügynökségeket állítani.

Hogy a hazai termelők, és nagy iparosok e megbízható cég útján előnyös összeköttetésekbe léphetnek, az a folsorolt kiviteli áruk minőségét tekintve, alig szorul bővebb magyarázatra.

A fiumei tüzoitő egyesület újja-szerzése. A városi képviselőtestület határozata folytán, annak idején *Clotta* polgármester elnökele alatt bizottság alakult, melynek feladata volt a fiumei tüzoitő egylet újja-szerzésére vonatkozó javaslatokat elkészíteni. E bizottság tagjai voltak *Derenzi P., Luppis A. F., báró Franczény György, Rukavina M.* révkapitány, *Scndle Fülöp* révalkapitány, *Sissul György* révbiztos, *Chiorego G.* mérnök, *Mozog István* tanár, to-

vább *Henke József* a *Schmit és Meynier* féle papirgyár részéről, *Poszoga A.* a kőolajfinomító gyár részéről; s végül a városi hatóság köréből *Milencich Péter* tanácsnok, *Wachnig Izidor* főmérnök, *Biscontini* rendőrségi tanácsnok, *Bazarig* mérnök, *Marussig Biagio* tüzoitő parancsnok, *Lucich* alparancsnok, és *Dr. Zotti* János egy-sületli titkár. — Az új szervezésre vonatkozólag a „Bilancia” a következő főbb pontokat említi föl:

Az új egyesület a municzipium főhatósága alatt fog állani, s *hat rendszeres* tüzoitő állás szervezetik évi 400 forint, *tizenkettő* pedig évi 200 forint fizetéssel. Ezenkívül szervezetik a javaslat szerint egy osztályparancsnoki állomás évi 800 forint fizetéssel és 300 forint lakbérrel, s két igyenes osztályparancsnoki állomás.

Az egyesület többi tagjai önkéntesekből állának. Ezek részére a város bizonyos összeget bocsátana rendelkezésre, melyből a ruházat és felszerelés, a tüzoitő szerek fontartása, és az igazgatási költségek lennének fedezendők.

A parancsnoki állás jövőben megszűnik, s a testület élén egy kapitány állana; kinek műszaki képzettséggel kell bírnia. — Úgy a kapitány valamint a helyettes kapitányak jártassággal kell bírnia a tüzoitő szakban, s a közgyűlés által választatnának meg, a képviselő testület utólagos jóváhagyás a mellett.

A rendes és pártoló tagság szintén megszűnik, s a testületnek csupán alapító tagjai lesznek 50 forintnyi befizetéssel.

A választmány tagjai: a kapitány a helyettes kapitány, a három szakasparancsnok, a képviselőtestület két tagja, a pénztárnok, a gazda, a titkár, a városi főmérnök, a rendőrségi előadó, s egy alapító tagból állának.

Pártolásra talált ama terv is, hogy az egyesület új eszközközzel u. m. *szivattyúkkal*, hácsókkkal, hidrofórokol stb. szereltesék föl, s hogy egy állandó megfigyelő állomás szerveztesék a régi vár löporos tornyá fölé stb. Az új szervezés mint értesülünk már a legközelebbi jövőben megvalósul.

Különféle hírek.

Gróf Zichy Ágost fiumei kormányzó kitüntetése. Ama nagyszerű fogadtatás emlékére, melyben a német hadi hajórajt a múlt évi november hóban történt megjelenése alkalmából gróf *Zichy Ágost* kormányzónk részesítette, részére a német császár a porosz királyi korona rend nagy kereszljét adományozta. A magas rendjelet a magyar királyi belügyi minister a mai napon küldötte meg kormányzónknak. — A kitüntetés bizonyára örömet fog kelteni városzerte, mert élénk bizonyítékát képezi ama kiváló fontosságának, melyet Németország a Fiumében talált rokonszenves fogadtatásnak tulajdonít.

Kitüntetés. *Rukavina* Márton révkapitányt a német hajórajtnak Fiumében történt megjelenése alkalmából teljesített kiváló szolgálata-ért a 3-ad oszt. vörös sasrendet adományozta.

Gróf Zichy Ágost kormányzó a tegnap esti gyors vonattal Bécsbe utazott, hogy a trónörökös temetési szertartási ünnepélyen jelen lehessen.

Dr. Erődi Béla, január hó 29-kén utazott el Fiuméből, hogy főigazgatói állását Kolozsvárott elfoglalja. A vártan elutazás daczára nagy számú jó ismerősei és barátai jelentek meg üdvözlésére. Ugyanaz alkalommal gróf *Zichy Ágost* azzal tüntette ki a távozó főigazgatót, hogy *Fésüs Béla* ministeri osztálytanácsos kíséretében, szívélyesen vett tőle búcsút az elutazás pillanatában. — **Dr. Erődi Béla** valószínűleg márczius hó

vége felé tér vissza Fiuméba, hogy az enyhébb időjárás beálltával családjával együtt végleg elbúcsúzzék városunktól, melynek polgársága őt annyi kitüntetésben részesítette.

Száz forintot egy szakállért. Vig czimborák ültek együtt, írja a „Varietá” elmúlt vasárnap a Ponsal külváros egyik kocsmában. A társaság tagjai között volt egy férfi, ki gyönyörű szakállalól ismer az egész környék. A széles kedvt. dardó közepette egymást értek a jókedvt. tréfák, miattal a szép szakállú úrnak egyik czimborája oda szól hozzá:

— Hallod-e pajtás! Ot darab tizest, szoval ötven darab egyest nyomban leiszurok, ha laborotváltatod a szakállad, s ráadásul a hadat is fővig nyíratod. Még bo sem fejezte furesa ajánlatát, midőn a társaságnak többi öt tagja 10—10 forintjával kerek száz darab egyest nyilatkozott hajlandóknak kiegészíteni az ötven forintot ajánlatot.

— Nincs az a kincs, a melyért odaadnám a szakállamat.

Az inceskedés tovább folyt, s hogy az első ajánlattevő nagyobb nyomtatást adjon szavainak, egymásra rakott ropogós egyszékben laolvasta az ötven forintot. — A többiek követték a jó példát, s egy pillanat alatt ott feküdt az asztalon a 100 forint.

A sép szakállú úr erre hűg vérel begambolja a száz forintot, s odzsol a pajtásokhoz: — Jöjjetek hát velem!

Kis vártatva együtt van a társaság a borbelyműhelyben. Az előbb vidám arcok megnyulnak akár az árnyék, midőn látták, hogy a dolognak a fele se tréfa s hogy az éles borotva egy pillanat alatt eltüntette a szép szakállú úrnak büszkeségét.

A hűsfogyasztás Fiumében. Az 1888 évi folyamán Fiume város hűszükletének fedezése czéljából levágtak összesen: 6360 *ökröt*, 135 *tehenet*, 12 *bikát*, 8595 *borjút*, 5943 *ürít*, 9429 *bárnyit* és 933 darab sertést; összesen tehát 32407 darabot. E számok eléggé mutatják, hogy jól élünk.

Vas Gereben összes munkáiból megjelent az 53—58-ik füzet *Möhner* Vilmos kiadásában. A *Gyulai* László rajzaival díszített teljes mű bizonyára becses kincsét fogja bármely könyvtárnak. Ára füzetenkint 25 kr.

Étkező terem a helybeli vasuti állomáson. A fiumei vasuti állomáson egy rég óta érzett hiányon lesz segítve. Márczius hó 1-től ugyanis az utasok kényelmére étkező terem lesz berendezve *Hoin Frigyes* a „Deák szálloda” jó nevű bérőljének vezetése alatt.

Kereskedelmi hírek.

A magyar adriai kötélék díjszabás 2 és 3 füzetehez f. évi január hó 1-jén pótlék lépett életbe, melyek által az említett füzetek VIII. pont alatt foglalt „Függelek” — el hatályon kívül helyeztetnek s helyökbe mindkét füzethez tartozólag új „Függelek” lett életbeléptetve. Ezen pótlékokból példányok a m. kir. államvasutak díjszabás elárusítási hivatalban kaphatók.

A magyar kir. állami vasutak bevétele. A magyar kir. állami vasutak a f. évi január hó 15-től január hó 21-ig 105.090 utas és 154.805 tonna áru után 720 811 forintot vettek be. — Az összes bevétel a f. évi január hó 1-től január hó 21-ig 1.979.141 forint, vagyis 163,871 fittal több, mint az előző év megfelelő időszakában.

A corinthusi csatornatársulat a tervének módosítása folytán a földmunkák mennyisége 1.207.000 köbméterrel növekedett; összesen 1.208.000 köbméter földmunkát kell még végezni, hogy a bevágás 2 méterre emelkedjen a tenger színe fölé. A 8 1/2 méter mélységű csatorna kiásása és a falak előállítására 1.150.000 köbméter földmunkát kell végezni, ugy hogy a csatorna csak 1891-ben lesz kész.

A hadi tengerészeti köréből. A „Saida” hadi korvett, mely a múlt évi november hóban kelt hosszabb tanulmány utra január hó 26-kán Jamaica-ba megérkezett, s onnét február hó 5-kén fogja tovább folytatni útját Newyorkba stb. — A hajós személyzet jól érzi magát.

OSARNOK.

A FIUMEI KIKÖTŐ ÉPÍTÉS TÖRTÉNETÉHEZ

V.

Egyébiránt a kikötő és vasút — avagy bárminő más gyors és biztos közlekedési mód — még nem elég, kivált kezdetben, Fiume kereskedésének emelésére, felvirágoztatására. Nincs ott elegendő tőke, és nincs azt pótoló elegendő hitel, melyel nagyobb szerű üzéri vállalkozatokba bocsátkozhatnának kereskedői s a kezdet mindenben nehéz levén: midőn közel szomszédja már hatalmasabban áll semhogy üzletei nyomosságával Fiume kedvetlenül vissza nem hathatna, a status részéről könnyítés e tekintetben nemcsak nem fölösleges, de — habár nem elkerülhetlenül szükséges is — minden esetre hasznos és üdvös keres fogna lenni. Fiume, s ezáltal országunk külkereskedése emelésére, miután annyira hátramadunk, némi intézetek, ki s beviteli kedvezések más nemzeteknél sem példátlanok sőt tapasztaljuk, hogy állományok melyek ipar- s kereskedési dolgokban sokkal magasabban állanak, mint mi, jutnak s egyéb kedvezések által iparkodnak hatni műiparuk és kereskedésük e vagy amaz ágának emelésére. Nem vagyok föltétlenül barátja az ily — kivált árukivitelre teendő — jutalmaknak: mert ha tetemesek, mindig az adózók rovására s a terhére történnek, midőn a külföldnek olcsóbban adandó áruk valódi értékének hiányát az eladó ország saját polgárai által pótoltatja ki; ha pedig csekélyek, nem felelnek meg a célznak, melynek elérésére eszközül választattak; azt mindazonáltal világosan látom, hogy különös kedvezések nélkül e részben az első inger alig fog keletkezhetni; ha pedig ez megtörtént, akkor majd mondhadják üzereink: „Laissez nous faire!” s a jutalmak mindenesetre meg fognak szüntethetni.

E kedvezések — véleményem szerint — körülbelül a következőkben állhatnak:

a) Földmenteni néhány évre azon árucikkeket, melyek Fiuméba szállíthatnának, nemcsak minden harminczad, hanem a mennyire lehetséges volna, minden egyéb adóztatás alól is; mi, ha Adamich főnébbi terve szerint a Ludovicea-út országos közúton megváltatnék, jelesen ezen útra volna kiterjesztendő. E kedvezés által gabonánknak — vagy mi még kívánatosb volna lisztünknek — oly ára lehetne Fiumében, melylyel bátran kiállhatnók a versenyt az Odessából s a Fekete-tenger egyéb réveiből jövővel: mert Fiuméből bár merre is könnyebben szállíthatik el tengeren minden, mint Odessából, melynek kikötőjét telen át többnyire jég borítja, az egész tengert pedig a folytonos szélvélvések a hajózsra igen bártortallanná teszik.

Mócs Zsigmond
felelős szerkesztő.

